

Research Paper

Identifying the Entrepreneurial Competencies of Gifted School Teachers¹

Mohamad Jahani¹, Mitra Ezati^{2*}, Jahangir Yadollahi Farsi³

1. PhD Student in Faculty of Psychology and Education, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

2. Assistant Professor in Educational Administration and Planning Department, University of Tehran, Iran

3. Associate Professor in Business Creation Department, University of Tehran, Iran

Received: 2022/05/28

Accepted: 2022/10/02

PP: 1-18

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jedu.2024.30519.6119

Keywords:

Entrepreneurial,
Entrepreneurial Competencies,
Gifted Students,
Teacher.

Abstract

Introduction: There have always been great people who need teachers who can train innovative, creative and entrepreneurial students in order to develop their abilities and talents as much as possible. To achieve this, we will need to recognize the entrepreneurial competencies of teachers. Therefore, our aim in the present study was to identify the entrepreneurial competencies of Gifted school teachers.

research methodology: This research has been done with a qualitative approach and with focus group method. It was an applied research and was conducted using semi-structured interview tools.

Findings: In the end, 477 concepts (open source), 45 subcategories and 7 categories were extracted. Knowledge competencies with 8 subcategories, skill competencies with 8 subcategories, Attitude competencies with 7 subcategories, personality traits with 7 subcategories, factors influencing creation with 8, outcomes with 5 subcategories, and obstacles and challenges with 7 Categories were identified.

Conclusion: A teacher needs to have the knowledge of psychology and educational sciences and be able to innovate and be creative in his teaching and classroom. For this purpose, the first effective factor is entrepreneurship training for teachers at Farhangian University or holding on the job training. The consequences of these competencies are primarily related to the teacher himself. They can also train students who have entrepreneurial spirit, motivation and belief.

Citation: Jahani Mohamad, Ezati Mitra, Yadollahi Farsi Jahangir. (2024). Identifying the Entrepreneurial Competencies of Gifted School Teachers. Journal of New Approaches in Educational Administration; 15(1):1-18

Corresponding author: Mitra Ezati

Address: Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

Email: ezati.m@ut.ac.ir

¹ This article is taken from the master's thesis of the University of Tehran.

Extended Abstract

Introduction:

The experience of developed countries shows that education, as the largest custodian of the next generation and human capital, has an important and sustainable role in the field of entrepreneurship and development of society and the country. In the meantime, there have always been great people who need teachers who can train innovative, creative and entrepreneurial students in order to develop their abilities and talents as much as possible. It is clear that the training of such students will be in the hands of capable teachers who have their own entrepreneurial spirit and beliefs. To achieve this, we will need to recognize the entrepreneurial competencies of teachers.

Context:

Considering these competencies in Gifted school teachers, we can expect teachers to engage in innovative activities and train students with entrepreneurial thinking.

Goal:

Our goal in the present study was to identify the entrepreneurial competencies of Gifted school teachers.

Method:

This research has been done with a qualitative approach and with focus group method. It was an Applied research and was conducted using semi-structured interview tools. After reviewing the scientific texts and accurate and systematic analysis of the interview texts, answers to the research questions were obtained. interviews in this study were 16 experts in education science, entrepreneurship and officials of the National Talent Organization, in order to identify the components of entrepreneurial competencies of Gifted school teachers using their expert opinions.

Findings:

In the end, 477 concepts, 45 subcategories and 7 categories were extracted. Knowledge competencies with 8 subcategories (Specialized knowledge, Entrepreneurial knowledge, Business environment

knowledge, Educational science knowledge, Psychological knowledge and Educational psychology, Creativity and Innovation knowledge, Team building knowledge and Perceptual knowledge), Skill competencies with 8 subcategories (Entrepreneurial skills, Teaching skills, Communication skills, Cognitive skills, Technical skills, Individual management skills, Interpersonal skills and Marketing skills), Attitude competencies with 7 subcategories (Positive attitude towards entrepreneurship, Positive attitude towards teaching profession, Attitude towards self, Positive attitude towards student, Attitude towards others, Attitude towards issues around, Having interest), Personality traits with 7 subcategories (Behavioral characteristics and Moral characteristics), Factors influencing creation with 8 subcategories (Individual factors, Social factors, Cultural factors, Family factors, educational factors, Government factors, Organizational factors and Environmental factors), Outcomes with 5 subcategories (Improving the individual aspects of the teacher, Improving the individual aspects of the student, Improving the educational system, Improving the social aspects and Improving the economic aspects), and Obstacles and Challenges with 7 Categories (Educational barriers, Social barriers, Cultural barriers, Economic barriers, Legal barriers, Government barriers and Environmental barriers) were identified.

Results:

A teacher needs to to acquiring and using the knowledge of psychology and educational sciences, the teacher needs to be innovative and creative in teaching and in the classroom. For this purpose, one of the most important treatment solutions is to teach entrepreneurship to teachers. The consequences of these competencies are primarily related to the teacher himself. Consequences such as feeling of satisfaction, increased effectiveness, increased self-confidence are among the things that can be mentioned. They can also train students who have entrepreneurial spirit, motivation and belief.

مقاله پژوهشی

شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد^۱محمد جهانی^۱، میترا عزتی^۲ * جهانگیر یدالهی فارسی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه تهران، ایران

۳. دانشیار گروه کارآفرینی کسب‌وکار جدید، دانشگاه تهران، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: تجربه اغلب کشورها نشان داد که آموزش و پرورش به عنوان بزرگترین متولی تربیت نسل آینده و سرمایه انسانی، نقشی مهم و پایدار در زمینه کارآفرینی و توسعه جامعه دارا می‌باشد. پرواضح هست که تربیت چنین دانش‌آموزانی توسط معلمان توانمندی تحقق می‌یابد، که خود روحیه و باور کارآفرینی داشته باشند. برای رسیدن به این مهم، شناخت شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان ضروری است، بنابراین، هدف اصلی در پژوهش حاضر شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد با استفاده از تخصص و تجارب صاحب‌نظران و اندیشمندان بوده است.

روش شناسی پژوهش: این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی و با رویکرد کیفی و روش گروه کانونی انجام شده است. برای این منظور از ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. مصاحبه شونده‌گان در این پژوهش مشتمل بر ۱۶ نفر از صاحب‌نظران علوم تربیتی و کارآفرینی و همچنین مسئولان سازمان ملی استعداد درخشان بودند. به منظور تحلیل داده‌ها، علاوه بر بررسی متون علمی، از نظرات تخصصی مصاحبه شونده‌گان استفاده شد، بدین معنا که با تحلیل دقیق و سیستماتیک مصاحبه‌ها، مولفه‌های شایستگی‌های کارآفرینی معلمان مدارس سمپاد احصاء گردید. **یافته‌ها:** پس از کدگذاری‌های انجام شده، ۴۷۷ مفهوم، ۴۵ زیرمقوله و ۷ مقوله استخراج گردید، که شامل: مقوله شایستگی‌های دانشی (۸ زیرمقوله)، شایستگی‌های مهارتی (۸ زیرمقوله)، شایستگی‌های نگرشی (۷ زیرمقوله)، ویژگی‌های شخصیتی (۳ زیرمقوله)، عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه (۸ زیرمقوله)، پیامدها (۵ زیرمقوله)، و موانع و چالش‌ها (۷ زیرمقوله) شناسایی گردید.

بحث و نتیجه‌گیری: نیاز است که معلم علاوه بر کسب و استفاده از دانش روان‌شناسی و علوم تربیتی بتواند در تدریس و کلاس درس خود دست به نوآوری و خلاقیت بزند. بدین منظور یکی از مهمترین راهکارهای موثر، آموزش کارآفرینی به معلمان است. پیامدهای این شایستگی‌ها در وهله اول به خود معلم بازمی‌گردد. پیامدهایی همچون، احساس رضایت، افزایش اثربخشی، افزایش اعتماد به نفس از جمله موارد قابل اشاره است. همینطور می‌توانند دانش‌آموزانی تربیت نمایند که روحیه، انگیزه و باور کارآفرینی را داشته باشند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۰

شماره صفحات: ۱-۱۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jedu.2024.30519.6119

واژه‌های کلیدی:

دانش آموز تیزهوش،

شایستگی‌های کارآفرینانه،

کارآفرین، معلم

استناد: جهانی محمد، عزتی میترا، یدالهی فارسی جهانگیر (۱۴۰۳). شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد، دوماهنامه علمی- پژوهشی رهیافتی

نو در مدیریت آموزشی. ۱۵ (۱): ۱-۱۸

* نویسنده مسوول: میترا عزتی

نشانی: دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، ایران

پست الکترونیکی: ezati.m@ut.ac.ir

مقدمه

در هزاره سوم میلادی، فرآیند تغییر و تحول مستمر و پرشتاب از مهم‌ترین مشخصات بارز و عمده‌ترین جریان‌های حاکم در حیات بشری به شمار می‌آید (Afshari & et al, 2021). تغییر و تحول دنیای امروزی برای همه سازمان‌ها، فرصت‌ها و در عین حال چالش‌هایی را نیز به همراه داشته است. در این بین موسسات و نظام‌های آموزشی، بیش از هر سازمان دیگری به مدیریت این تغییرات و بهره‌برداری از فرصت‌های آن نیاز دارند. در آموزش‌های کنونی، تاکید بر پرورش مهارت‌های گوناگون در دانش‌آموزان و آماده‌سازی آنان برای زندگی اجتماعی، یکی از اصلی‌ترین جریان‌های فکری است که آن را می‌توان در کارآفرینی^۱ خلاصه نمود. (Kazemi & et al, 2021). در واقع، کارآفرینی به عنوان رشته میان رشته‌ای است که بر مجموعه مهارت‌ها، دانش‌ها و نگرش‌های دانش‌آموزان به واقعیت‌های بازار کار و درک آن توجه دارد (Walidiani & et al, 2017). لذا امروزه مدرسه‌ها و سایر موسسات آموزشی با چالش‌هایی مواجه هستند که در نظام‌های آموزشی گذشته مطرح نبوده است. امکانات و تجهیزات موسسات آموزشی دیگر پاسخگوی نیازهای آموزشی شهروندان امروزه نیست، شیوه‌های مدیریتی گذشته دیگر کارایی لازم را ندارند و دسترسی به فرصت‌های آموزشی متعدد، عدالت و برابری آموزشی را بیش از پیش با تهدید مواجه نموده است (Ahanchian & et al, 2020). فارغ‌التحصیلان پس از فراغت از تحصیل، از توانایی‌های فردی و مهارت‌های لازم برای راه‌اندازی کسب‌وکار مناسب، برخوردار نیستند (Nasirizade, 2014) و اغلب به جای ایجاد فرصت‌های شغلی و کارآفرینی و مشارکت در توسعه ملی، به دنبال استخدام شدن می‌باشند. از جمله راهکارهای مناسبی که اکثر کشورها مورد توجه قرار داده‌اند، توجه به کارآفرینی در مدارس بوده است (Ghorbani, 2015). کشورهای مختلف در سه دهه گذشته برای فائق آمدن بر مشکلات مختلف اقتصادی و اجتماعی به راه‌حلی‌هایی از قبیل، آموزش کارآفرینی، توسعه فرهنگ کارآفرینی، حمایت‌های لازم از کارآفرینان، انجام تحقیقات و پژوهش‌ها در این زمینه روی آورده‌اند (Kor & et al, 2021).

به زعم (Jusoh, 2012)، آمادگی معلمان در زمینه‌های دانشی، نگرشی و مهارتی کارآفرینی نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری و پرورش ارزش‌های کارآفرینی دانش‌آموزان دارد که نیازمند توجه بسیار در این زمینه می‌باشد. بسیاری از دانش‌آموختگان، شکل‌گیری شخصیت تلاشگر و کارآفرین را مرهون معلمان خود می‌دانند (Nasirizade, 2014). همانطور که (Huang & et al, 2020) بیان داشته‌اند معلمان باید از شایستگی‌های^۲ دانشی^۳، نگرشی^۴ و مهارتی^۵ برخوردار باشند. کسب موفقیت دانش‌آموزان به ویژگی‌های مطلوب کارآفرینی، به آگاهی و دانش، خودباوری، شناخت و تحلیل مسائل و موضوعات مرتبط با رشته، توانایی‌های علمی و نیز شایستگی‌های معلم بستگی دارد. معلمان می‌توانند به گونه‌ای کارآفرینی را با فرایند یاددهی-یادگیری و زندگی روزمره دانش‌آموزان پیوند بزنند که آن‌ها ناخودآگاه نظیر کارآفرینان فکر کنند، مسئولیت‌پذیر شوند، ریسک‌پذیر شوند، از مهارت‌های حل مسئله برخوردار گردند و قادر شوند تا ارزش‌آفرینی کنند. معلم به دلیل ایفای نقش خاص خود در کلاس درس خواهد توانست، نگرش خاصی را نسبت به کارآفرینی در دانش‌آموزان توسعه دهد (Zakgane & et al, 2020). معلمان نقش اصلی را در درک دانش‌آموزان از مفهوم کارآفرینی ایفا می‌کنند و همچنین با به کارگیری این مفهوم در آموزش‌های خود، فراگیر را در بلند مدت برای فعالیت‌های کارآفرینانه آماده می‌سازند (Morselli, 2018).

در مدارس، گروه‌های مختلفی به‌لحاظ سطح هوش و استعداد مشغول به تحصیل هستند، برای دانش‌آموزان تیزهوش^۶ که هوش و استعدادهای برتری دارند، ضروری است محیط‌های آموزشی غنی‌تری و توجه بیشتری فراهم شود. والدین، تعهدات، انتظارات و خواسته‌های ویژه‌ای را از اداره‌کنندگان اینگونه مدرسه انتظار دارند، لذا نوع آموزش و مطالب آموزشی این مدارس باید متفاوت از دیگر مدارس باشد (Ejei, 2003). در کشور ما مدرسی با امکانات خاص و ویژه‌ای برای دانش‌آموزان تیزهوش و سرآمد در نظر گرفته شده است، همینطور معلمان می‌توانند که بتوانند در این دانش‌آموزان رشدی همه‌جانبه را موجب شوند، به نحوی که بتوانند کشور را به سوی تعالی سوق دهند.

با توجه به آنچه بیان شد چگونگی پرورش کارآفرینان و ترغیب به فعالیت‌های کارآفرینی موضوعی است که از دوره قبل از ورود به دانشگاه به دست توانمند معلمان آغاز می‌شود. همچنین با توجه به اینکه کارآفرینی از سوی محققان در سطح آموزش و پرورش، کمتر مورد توجه قرار گرفته است (Kor & et al, 2021)، شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه^۷ معلمان از اهمیت خاصی برخوردار است که در این بین توجه به شایستگی‌های معلمان مدارس تیزهوشان به دلیل وجود دانش‌آموزان سرآمد و نخبه که زمینه‌ساز توسعه و پیشرفت کشور هستند، از اهمیت

1 Entrepreneurship

2 Competency

3 Knowledge

4 Attitude

5 Skill

6 Gifted Talent Students

7 Entrepreneurial Competencies

والا تری برخوردار است. مدل‌های شایستگی‌های کارآفرینانه مختلفی همچون مدل کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل^۱ از شایستگی‌های کارآفرینانه، مدل شایستگی‌های کارآفرینی کنسرسیوم آموزش کارآفرین^۲، مدل شایستگی‌های کارآفرینانه (Morris and et al, 2013)، مدل شایستگی‌های کارآفرینی (Mitchelmore, S., & Rowley, 2013)، شایستگی‌های کارآفرینانه (Kaur and Bains, 2013)، مدل عمومی شایستگی کارآفرینی (Bartram, 2005)، مدل شایستگی‌های کارآفرینی (Driessen, 2005) مطرح شده است؛ اما به قدر کافی مناسب و متناسب با شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان بالاخص مدارس سمپاد نمی‌باشد. همینطور بررسی پایگاه‌های اطلاعاتی ایران‌داک^۳، نورمگز^۴، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی^۵، پرتال جامع علوم انسانی^۶ و پایگاه‌های دانشگاهی نشان از کمبود پژوهش پیرامون شایستگی‌های کارآفرینی معلمان مدارس سمپاد و شناسایی این شایستگی‌ها بوده است. بر این اساس، پژوهش حاضر در پاسخ به این سوال اصلی مطرح می‌شود که شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؟ بر این اساس سوالات جزئی تری مطرح شده بود نظیر: شایستگی‌های دانشی، نگرشی، مهارتی کارآفرینانه و ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؟ علاوه بر این، عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه و پیامدها و موانع و چالش‌های شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد کدام‌اند؟

شایستگی

شایستگی به شکل گسترده در حوزه مدیریت منابع انسانی، بالاخص زیرحوزه توسعه منابع انسانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در سال ۱۹۹۰، مفهوم شایستگی بر مباحث راهبردهای مدیریت که بر شایستگی به عنوان یک منبع سازمانی که ارتقای بخش مزیت‌های رقابتی باشد، تاکید داشت (Malekipour & et al, 2020, p129). این مفهوم بیانگر نوعی از ویژگی‌های شخصی است که می‌تواند عملکرد برتر را از عملکرد عادی در پست شغلی خاص و محیط سازمان، تمیز دهد و این ویژگی فردی، مشخصه رفتاری است که از ویژگی‌های روانی و درونی پایدار نشأت می‌گیرد (Dongmei, 2011). (Takey & et al, 2015) شایستگی‌ها را توانایی بسیج، یکپارچه‌سازی و انتقال دانش، مهارت‌ها به منظور استفاده بهینه از منابع و ارتقاء عملکرد فردی و سازمانی می‌داند. وزارت کار آمریکا و سازمان توسعه صنعتی ملل متحد^۷ شایستگی را به عنوان مجموعه‌ای از دانش مرتبط، مهارت‌ها و نگرش‌هایی می‌دانند که به شخص امکان خواهد داد تا وظایف یا فعالیت‌های مربوط به یک شغل یا کار خاص را به شکل موفقیت‌آمیزی انجام دهد. شایستگی‌ها با توجه به نوع استفاده و اهداف می‌توانند به دسته‌های مختلفی تقسیم شوند. از نظر سازمان یونیدو، شایستگی‌ها در سه دسته اصلی جای می‌گیرد. شایستگی‌های مدیریتی؛ شایستگی‌هایی که برای سرپرستان و مدیران در هر شغل یا خدمتی ضروری می‌باشند، شایستگی‌های عمومی؛ شایستگی‌هایی که برای تمامی کارکنان بدون توجه به نوع یا سطح وظایف‌شان مطرح می‌شود و شایستگی‌های فنی یا وظیفه‌ای؛ شایستگی‌های خاصی هستند که برای انجام هر شغلی در سازمان در محدوده فنی یا تخصصی تعریف شده مدنظر می‌باشد (Pourabedi & et al, 2015). لذا این مفهوم مختص گروه خاصی نیست و ذینفعان متعددی همچون روانشناسان، نظریه پردازان مدیریت، مدیران منابع انسانی، کارشناسان آموزش و پرورش، سیاستمداران، از آن بهره جسته‌اند. نکته مهم و قابل توجه در تمامی تعاریف آن است که شایستگی را شامل دانش، مهارت، ویژگی‌های فردی (انگیزه‌ها، مفاهیم ذهنی، نگرش‌ها، ارزش‌ها و ویژگی‌های فیزیکی) و یا ترکیبی از این عوامل می‌دانند؛ دوم آنکه شایستگی دسته‌ای از خصوصیات کارکنان می‌باشد که موجبات عملکرد برتر و موثرتر آن‌ها در شغل، وظیفه یا شرایط فراهم می‌کند؛ و سوم آنکه شایستگی‌ها قابل اندازه‌گیری، مشاهده و با ثبات می‌باشند (Mohamadyarlou, 2014).

از آنجایی که یک فرد برای کارآفرینی در حرفه خود نیازمند دانش، مهارت، نگرش و توانایی‌ها در قالب شایستگی‌های لازم برای روحیه کارآفرینی در شغل و وظیفه مختص خود است، می‌توان گفت کسب شایستگی‌های کارآفرینانه اجتناب‌ناپذیر است (Malekipour & et al, 2020, P130). شایستگی‌های کارآفرینانه، دسته خاصی از شایستگی‌های وابسته به فعالیت‌های کارآفرینانه موفق هستند که برای انجام اثربخش فعالیت‌های کارآفرینانه لازم می‌باشند و نقش کلیدی در ایجاد و رشد موفقیت‌آمیز یک کسب‌وکار جدید، مستقل و حتی سازمانی دارند (Mitchelmore & et al, 2010). شایستگی‌های کارآفرینانه را به عنوان توانایی کل کارآفرین در انجام موفقیت‌آمیز یک نقش شغلی تعریف می‌کنند (Niknam, 2018). بر این اساس، توسعه و ارتقای شایستگی‌های کارآفرینی ظرفیت رفتار نوآورانه‌تر را افزایش می‌دهد (Malekipour & et al, 2020, p131). با توجه به تعاریف مختلف و دیدگاه‌های متفاوت پیرامون این تعریف، شایستگی‌های کارآفرینانه دسته خاصی از

1 United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

2 Consortium for Entrepreneurship Education

3 <https://irandoc.ac.ir/>

4 <https://www.noormags.ir/>

5 <https://www.sid.ir/>

6 <http://ensani.ir/>

7 United Nations Industrial Development Organizational (UNIDO)

شایستگی‌های وابسته به فعالیت‌های کارآفرینانه است که برای انجام اثربخش فعالیت‌های کارآفرینانه لازم بوده و شامل چهار حیطه دانش، مهارت، نگرش و ویژگی‌های شخصیتی افراد کارآفرین می‌باشد.

کارآفرینی

در گفت‌وگوهای روزمره، کارآفرینی را با شروع کسب‌وکار جدید مرتبط می‌دانند، اما این کاربرد برای واژه‌ای برخوردار از تاریخ غنی و معانی مهم بسیار ضعیف است. واژه‌نامه آکسفورد کارآفرینی را فعالیت راه‌اندازی کسب‌وکار با در نظر گرفتن مخاطره‌های مالی آن به امید دستیابی به سود تعریف می‌کند. واژه‌نامه وبستر، کارآفرین را فردی می‌داند که مخاطره‌های یک کسب‌وکار یا شرکت اقتصادی را سازماندهی، مدیریت و تقبل می‌کند (Ahanchian & et al, 2018). یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کارآفرین "نوآوری" است. علاوه بر این، ویژگی‌های دیگری چون مسئولیت‌پذیری، ریسک‌پذیری متعادل، تعهد کاری بالا و مانند این‌ها را برای کارآفرینان بر شمرده‌اند (Seyedamiri & et al, 2014). با نگاهی وسیع و از منظر مفاهیم مربوط به دستاوردهای کارآفرینی، تعاریف گوناگونی برای کارآفرینی وجود دارد. تعاریفی مانند ایجاد ارزش و ثروت، توسعه خلاقیت و نوآوری و توسعه کسب‌وکارهای نوین. به عقیده بسیاری از محققان، هنوز اجماع قوی و گسترده‌ای پیرامون تعریف کارآفرینی وجود ندارد و همین نشان می‌دهد که کارآفرینی حوزه چنان گسترده‌ای است که در وضعیت توسعه علمی نسبتاً ضعیفی قرار دارد (Malekipour & et al, 2020). مفهوم کارآفرینی به دلیل ابعاد گسترده و تاثیرگذاری متقابل که با اقتصاد، فرهنگ، جامعه، ساختار جمعیتی، فناوری و بسیاری دیگر از ابعاد اجتماعی دارد، مورد توجه علوم مختلفی واقع شده است. هر محقق بر اساس حوزه نظری خود سعی در تعریف کارآفرینی نموده است، به همین دلیل تعاریف‌های بسیار زیادی در مورد این مفهوم وجود دارد (Davari & et al, 2017). با بررسی‌هایی که انجام دادیم مشخص شد که برای کارآفرینی تعریف معین و قطعی وجود ندارد اما توافق عمومی وجود دارد که تعریف کارآفرینی گسترده‌تر از تعریف مدیریت کسب‌وکار و خوداشتغالی است. زیرا کارآفرینی علاوه بر مهارت‌های کسب‌وکار، مهارت‌هایی چون خلاقیت، نوآوری و ریسک‌پذیری را نیز شامل می‌شود. در کل می‌توان گفت که کارآفرینی فرایندی است که اشخاص و گروه‌ها از طریق آن فرصت‌های پیرامونی که برای دیگران به صورت آشفته، تناقض و اغتشاش است، شناسایی نموده و به وسیله گردآوری بی‌نظیر مجموعه‌ای از منابع به ایجاد برونادهای جدید (محصول، خدمات و فرآیند) می‌پردازند و سپس با ایجاد کسب‌وکار این برونادهای جدید را به بازار می‌رسانند (Yarmohamadzadeh & et al, 2018).

کارآفرینی چهار عصر کلاسیک، ابتدایی نئوکلاسیک، بلوغ نئوکلاسیک و عصر مدرن نئوکلاسیک را پشت سر گذاشته است و در هر دوره دستخوش تغییراتی در مفاهیم و تعاریف آن شده است. اما در جدیدترین تعریف یعنی در قرن بیست‌ویکم اینگونه برداشت شده است که کسی که فقط یک ایده در ذهن دارد کارآفرین قلمداد نمی‌شود، بلکه کارآفرین کسی است که با خدمات فعلی موفق عمل کند و ارزش افزایی نماید (Sharma & et al, 2014). لذا، در این دوره، افرادی که صرفاً در حوزه یک کسب و کار موفق عمل کنند کارآفرین محسوب نمی‌شوند. بلکه کارآفرین به کسانی اطلاق می‌شود که یک محصول یا خدمات غیراقتصادی را با انجام یک فرایند متفاوت از محصولات مشابه و با ارزش افزوده آن به مشتریان ارائه دهند. بنابراین، در این دوره، کارآفرینی محدوده بسیاری از فعالیت‌ها را شامل می‌شود که بر طبق آن افراد خواهند توانست، فارغ از نوع شغل و کارشان، در حوزه خود کارآفرین محسوب شوند (Malekipour & et al, 2020). منظور ما از معلم کارآفرین در این پژوهش نیز معلمی است که در فعالیت‌های آموزشی خود در کلاس درس، مدیریت کلاس و سایر امور آموزشی و تربیتی دست به نوآوری می‌زند و در نظام آموزشی ارزش افزایی می‌نماید.

دانش‌آموزان تیزهوش

تحولات جهان در حوزه تیزهوشی از تحقیقات لویز ترمن در دهه ۱۹۲۰ آغاز شد و برنامه جاوینز جاکوب و تشکیل مرکز تحقیقات ملی در تیزهوشی در آمریکا و پیرو آن در دنیا، نظام آموزش و پرورش استعدادهای درخشان را دگرگون کرده است (Gholami & et al, 2016). در ایران نیز تاسیس اولین دبستان تیزهوشان در سال ۴۷-۱۳۴۶، تشکیل سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان (سمپاد) در سال ۱۳۵۵ و انحلال آن در سال ۱۳۵۸، تشکیل مجدد سمپاد در سال ۱۳۶۷ و گسترش مدارس تیزهوشان به ۶۹۵ مدرسه و بیش از ۱۰۶۰۰۰ دانش‌آموز، تصویب طرح شهاب (شناسایی و هدایت استعدادهای برتر) در سال ۱۳۸۹ و اجرایی شدن آن از سال ۱۳۹۱ به صورت آزمایشی و تبدیل شدن آن به برنامه ملی در سال ۱۳۹۵ تصمیم بسیار مهمی در حوزه شناسایی و هدایت استعدادهای برتر بوده است (Gholami & et al, 2016). شورای عالی آموزش و پرورش در مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۰۳ خود، «دانش‌آموز دارای استعداد برتر» را بدینگونه تعریف کرده است: «دانش‌آموزی است که می‌تواند مفاهیم ویژه یک یا چند زمینه را در سطح بالایی درک کرده و یاد بگیرد و یا در انجام ماهرانه کار و بروز قابلیت‌های شخصی در آن زمینه، برجستگی خاصی نشان دهد.»

برخی از پژوهش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته عمدتاً ناظر بر طبقه‌بندی شایستگی‌ها است به عنوان نمونه (HezarJaribi, 2021) در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که نشانگرهای شایستگی‌های کارآفرینان آموزشی در قالب ابعاد و مولفه‌هایی ۱- شایستگی‌های اجرایی (مهارت‌های مدیریتی، مهارت‌های اقتصادی و مهارت دیجیتال)؛ ۲- شایستگی کارآفرینی؛ ۳- شایستگی‌های علمی (دانش حرفه‌ای، دانش عمومی، دانش درباره آموزش و پرورش، دانش درباره بازار کار)؛ ۴- شایستگی‌های حرفه‌ای (مهارت رشد و توسعه حرفه‌ای، مهارت ارتباطی، اخلاق حرفه‌ای)؛ ۵- شایستگی‌های فردی (ویژگی‌های شخصیتی، شایستگی نگرشی، شایستگی فکری) تبیین و دسته‌بندی می‌شوند. (Ho et al, 2021) در پژوهش خود شش مولفه مربوط به رفتار کارآفرینانه در معلمان هنگ‌کنگ را شناسایی نمودند. این شش مولفه به دو بعد شایستگی‌ها و نگرش‌ها دسته‌بندی شدند. شایستگی‌ها کارآفرینانه معلمان شامل «هماهنگی تلاش‌ها»، «جست‌وجوی منابع» و «حمایت از نوآوری» و دسته نگرش‌های شایستگی‌های کارآفرینانه شامل «اشتقاق»، «خطرپذیری» و «اعتماد به نفس» بودند. (Omerattali, 2017) در پژوهشی با استفاده از روش تحقیق دلفی، ویژگی‌هایی نظیر ایجاد ارزش، نفوذ داشتن، تعیین اهداف و چشم‌اندازها، استفاده از فرصت‌ها، ارائه راه‌حل‌ها و پاسخ به نیازها، کار تیمی و نوآوری برای مدیران مدارس و کارآفرینان آموزشی را مهم دانسته‌اند. در پژوهش (Polat, 2017) نیز مشخص گردید که معلمان با مهارت‌های کارآفرینی نیاز به دستیابی به موفقیت، اعتماد به نفس و کنترل درونی مدیران مدارس موافق بودند، اما نسبت به مهارت‌های تمایل به ریسک کردن، خلاقیت و تحمل ابهام تردید داشتند. همچنین بر اساس نظر معلمان، مهارت‌های کارآفرینی رهبران مدارس بر اساس متغیرهای نوع وظیفه، نوع مدرسه، جنسیت، سن و وضعیت تحصیلی تفاوتی ندارد. یافته‌های پژوهش (Shafizade, 2014) حاکی از آن است که شاخص‌های «توانایی شبکه‌سازی در درون و بیرون دانشگاه و بکارگیری شبکه‌ها»، «آگاهی از محیط بیرونی»، «ابتکار، آغازگری و پیشگام بودن»، «اعتقاد به لزوم خلق ثروت از دانش»، «تشویق و پاداش برای ارائه ابتکارات نوآورانه توسط اعضای هیات علمی»، «برخوردار از مهارت‌های ارتباط کلامی قوی»، «برخوردار از شم تجاری»، «توانایی انگیزاندن افراد»، «توانایی حل خلاق مسئله» و «آگاهی سازمانی»، ده شاخصی هستند که دارای بیشترین اولویت در چارچوب شایستگی‌های کارآفرینانه مورد نیاز مدیران دانشگاهی بوده و نیازمند توجه و تقویت ویژه‌ای می‌باشند. (Farokh, 2011) نیز در پژوهش خود، چارچوب پیشنهادی را ارائه داد که شامل سه خوشه دانش‌ها، مهارت‌ها و ارزش‌ها است. خوشه دانش دربرگیرنده چهار شایستگی «دانش کسب‌وکار»، «دانش محیط کسب‌وکار»، «دانش استعدادیابی» و «دانش یادگیری-یاددهی» معلم کارآفرین می‌باشد. خوشه مهارت‌ها متشکل از شایستگی‌های «مهارت‌های یادگیری معلم»، «مهارت‌های یاددهی»، «مهارت برقراری ارتباط»، «مهارت ایجاد کسب‌وکار» و «مهارت تحلیل محیط کسب‌وکار» می‌باشد. در نهایت خوشه ارزش‌ها دربرگیرنده «ارزش‌های حرفه‌ای» و «ارزش‌های یادگیری» است که هر شایستگی خود شامل مصادیق و ابعاد شایستگی می‌باشد.

در پیشینه‌های داخلی و خارجی بررسی شده، مشاهده شد که هر پژوهشی از زوایای خاصی به شایستگی‌های کارآفرینانه پرداخته‌اند و بخشی از آن را روشن نموده‌اند. اما پژوهشی که به هر چهار حیطه دانشی، مهارتی، نگرشی و ویژگی‌های شخصیتی پرداخته باشد، مشاهده نگردید. همچنین هیچ یک از پژوهش‌های مذکور در حیطه مدارس سمپاد و معلمان آنان انجام نشده است. لذا در این پژوهش به جنبه‌های کمتر توجه شده شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد پرداخته شده است.

روش شناسی پژوهش

هدف اصلی در این پژوهش شناسایی مولفه‌های شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد بود، از این‌رو پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی، از نظر رویکرد، کیفی و از نظر روش گروه کانونی بوده است. از نتایج این پژوهش در گزینش، توسعه و توانمندسازی معلمان و به خصوص در سازمان ملی استعدادهای درخشان می‌توان استفاده نمود. میدان مطالعه پژوهش حاضر، صاحب‌نظران کارآفرینی و علوم تربیتی دانشگاه‌های دولتی و سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان بوده‌اند، بدین معنا که تمرکز بر افرادی بوده است که آگاهی و اطلاعات غنی‌تری نسبت به موضوع پژوهش داشته‌اند. جهت گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختارمند استفاده گردید. برای اجرای نظام‌یافته و روانمند مصاحبه‌ها، پروتکل مصاحبه پس از پالایش و رواسازی آن، تنظیم شد. سوالات مصاحبه که به عنوان بخشی از پروتکل مصاحبه مورد استفاده قرار گرفت عبارت بودند از: ۱- معلم کارآفرین مدارس سمپاد از چه دانش‌هایی باید برخوردار باشد؟ ۲- معلم کارآفرین مدارس سمپاد از چه مهارت‌هایی باید برخوردار باشد؟ ۳- معلم کارآفرین مدارس سمپاد از چه نگرش‌هایی باید برخوردار باشد؟ ۴- معلم کارآفرین مدارس سمپاد از چه ویژگی‌های شخصیتی باید برخوردار باشد؟ ۵- عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد کدام‌اند؟ ۶- راهکارهای شما برای ارتقای شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؟ ۷- به نظر شما، شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد چه پیامدهایی می‌تواند داشته باشد؟

پس از تدوین و تنظیم پروتکل مصاحبه و اعلام آمادگی مصاحبه‌شونده‌ها، طبق برنامه زمان‌بندی شده، به انجام گفت‌وگو و تنظیم و بازبینی متن گفت‌وگوها اقدام گردید. بدین ترتیب مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۶ نفر از اساتید دانشگاهی و مسئولین سمپاد که جزئیات آن در جدول ۱

ارائه شده، اجرا گردید. با توجه به محدودیت‌ها کرونایی حاکم بر کشور مصاحبه‌ها به دو شکل حضوری و مجازی از طریق تماس تلفنی و جلسات آنلاین صورت پذیرفت. مدت زمان هر مصاحبه بسته به نظر مشارکت‌کنندگان از ۴۰ تا ۱۰۰ دقیقه بود و در بعضی موارد در دو جلسه انجام شد. تمامی مصاحبه‌ها با کسب اجازه از فرد مشارکت‌کننده ضبط شده و برای استخراج مفاهیم، مصاحبه‌ها به دقت پیاده‌سازی شدند. رویه‌ی تحلیل داده‌ها شامل بررسی، طبقه‌بندی، جدول‌بندی و ادغام مجدد شواهد بود.

جدول ۱- اطلاعات جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

جنسیت	تحصیلات	فعالیت	سنوات	نحوه مصاحبه
زن ۸ نفر (۵۰٪)	کارشناسی ارشد ۱ نفر (۶،۲۵٪)	اساتید دانشگاهی ۱۳ نفر (۸۱،۲۵٪)	۵ - ۱۵ سال	حضوری ۶ نفر (۳۷،۵٪)
مرد ۸ نفر (۵۰٪)	دکتری ۱۵ نفر (۹۳،۷۵٪)	مسئولین سمپاد ۳ نفر (۱۸،۷۵٪)	۱۶ - ۲۵ سال	مجازی ۱۰ نفر (۶۲،۵٪)
جمع ۱۶ نفر (۱۰۰٪)	جمع ۱۶ نفر (۱۰۰٪)	جمع ۱۶ نفر (۱۰۰٪)	جمع ۱۶ نفر (۱۰۰٪)	جمع ۱۶ نفر (۱۰۰٪)

همانطور که در جدول فوق مشاهده می‌شود، تعداد مصاحبه‌شوندگان زن و مرد برابر بوده‌اند، تحصیلات مصاحبه‌شوندگان به غیر از یک نفر، بقیه تحصیلات دکتری داشتند. بیشتر مصاحبه‌شوندگان از اساتید دانشگاهی بوده و اکثریت سنوات شغلی بین ۵ تا ۱۵ سال داشتند. تحلیل داده‌ها در سه مرحله صورت پذیرفت که با استفاده از فرایند سیستماتیک تحلیل، داده‌های حاصل از مصاحبه از کدهای اولیه، مقولات اصلی احصاء گردید. این فرایند که با استفاده از رویکرد استقرایی، از جزء به کل انجام شد. به جهت سهولت در کار و افزایش دقت در تحلیل داده‌ها، تمامی مراحل کدگذاری، تشکیل زیرمقوله‌ها و احصاء مقوله‌ها از زیرمقوله‌ها، با استفاده از نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی اطلس تی‌آی^۱ صورت پذیرفت، بدین ترتیب که در مرحله اول پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، با چندین بار مطالعه متن تمام مصاحبه‌ها برای رسیدن به یک درک جامع از داده‌ها آغاز شد و ضمن مطالعه و بازخوانی دقیق، کدگذاری اولیه انجام شد. سپس کدهای اولیه مورد بررسی قرار گرفت به طوری که با رعایت معیارهایی همچون عدم تکرار و تناسب مفهومی، برخی کدها حذف یا ادغام شدند. در مرحله دوم، کدهای اولیه دسته‌بندی شدند و برای هر دسته از آن‌ها یک برچسب زیرمقوله‌ای در نظر گرفته شد. پس از بررسی زیرمقولات، برخی زیرمقولات تغییر نام و برخی نیز ادغام شدند. در مرحله سوم نیز زیرمقولات تحت عنوان مقولات کلی‌تر انتزاع گردیدند. کدگذاری و دسته‌بندی نتایج تحلیل توسط همکاران پژوهش مورد بازنگری قرار گرفت و اصلاحات و پیشنهادات اعمال شد.

برای افزایش اعتبار و روایی این پژوهش ملاک‌های ذیل در نظر گرفته شده که عبارتند از: صحت و اعتمادپذیری^۲ (معادل روایی درونی)؛ انتقال‌پذیری^۳ (معادل روایی بیرونی یا قابلیت تعمیم)؛ وابستگی و اتکالپذیری^۴ (معادل پایایی)؛ تاییدپذیری^۵ (معادل عینیت)، که در جدول ۲، به صورت مختصر ضمن تعریف هر یک از ملاک‌های ذکر شده، اقداماتی که برای حصول به معیارها انجام شد، اشاره شده است.

جدول ۲- ملاک‌های روایی و اقدامات صورت گرفته پژوهش

عنوان ملاک	تعریف و ویژگی‌ها	اقدام برای تامین آن
صحت درونی	صحت به وسعت تایید تفسیر پژوهشگر، توسط افراد دیگر اشاره دارد. یعنی به این سوال پاسخ می‌دهد که آیا افراد دیگر به غیر از پژوهشگر، تفسیر و نتیجه‌گیری او را تایید می‌کنند (Abolmaali, 2013).	بدین منظور، از ۳ نفر از اساتید و دانشجویان آشنا با ماهیت مسئله و روش تحقیق کیفی کمک گرفته شد تا به بررسی باورپذیری تفسیرهای به عمل آمده از سوی پژوهشگر، بپردازد.
انتقال‌پذیری بیرونی	چندسویه‌سازی، روشی است که به انتقال‌پذیری داده‌ها کمک می‌کند و به عنوان شاهی برای روایی و پایایی مورد استفاده قرار می‌گیرد (Salehi & et al, 2016).	بدین منظور، از راهبرد: الف) چندسویه‌سازی داده‌ها (با استفاده توأمان از اسناد و داده‌های روایتی حاصل از مصاحبه)؛ ب) چندسویه‌سازی پژوهشگر (استفاده از دستیار پژوهشی در فرایند گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها)؛ ج) چندسویه‌سازی محیطی (انجام مصاحبه در مکان و زمان‌های متفاوت)، استفاده گردید.
وابستگی و اتکالپذیری	به منظور بررسی اتکالپذیری، نیاز است تا محقق مدارک کافی و مرتبط با پدیده مورد مطالعه را در اختیار داشته باشد و به طور مشروح و دقیق، رویه‌های مورد مطالعه، زمینه و شرایط پژوهش را توصیف نماید (Salehi & et al, 2016).	بدین منظور سعی شد با تهیه شواهد و مدارک کافی و وافی در مورد پدیده مورد مطالعه، به طور مشروح و دقیق، رویه‌های مورد مطالعه، زمینه و شرایط پژوهش توصیف شود.

- 1 ATLAS.ti 9
- 2 Credibility and trustworthability Vs. internal Vaidity
- 3 Transformability Vs. generalizeability
- 4 Dependability Vs. reliability
- 5 Confirmability Vs. objectivity

پژوهشگران کیفی سعی دارند که با جزئیات کافی، فرایند جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها را توضیح دهند، به گونه‌ای که یک خواننده دریابد که چگونه از داده‌ها به طور منطقی به این نتایج دست یافته‌اند (Abolmaali, 2013).

بدین منظور تلاش شد که با توضیحات کامل از فرایند گردآوری و تحلیل داده‌ها، تاییدپذیری یافته‌ها نیز حاصل شود.

یافته‌ها

در این پژوهش، بر اساس تحلیل انجام شده با استفاده از نرم‌افزار اطلس تی‌آی، ۴۷۷ مفهوم (کد اولیه) استخراج شد که در ادامه به طور خلاصه گزارش شده است. جدول ۳ نشان دهنده فراوانی مفاهیم (کدهای اولیه)، زیرمقوله‌ها و پراکندگی ابعاد می‌باشد. همچنین در جدول ۴، مقوله‌ها، زیرمقوله‌ها و مفاهیم ارائه شده است.

جدول ۳- پراکندگی ابعاد، فراوانی مفاهیم و زیرمقوله‌ها

مقوله	زیرمقوله	مفهوم	دسته
۱	۸	۴۸	شایستگی‌های دانشی
۱	۸	۹۸	شایستگی‌های مهارتی
۱	۷	۵۴	شایستگی‌های نگرشی
۱	۲	۸۷	ویژگی‌های شخصیتی
۱	۸	۵۰	عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه
۱	۵	۹۱	پیامدهای شایستگی‌های کارآفرینانه
۱	۷	۴۹	موانع و چالش‌های ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه
۷	۴۵	۴۷۷	مجموع

مراحل تحلیل داده‌ها بر اساس تحلیل تماتیک ولکات (Wolcott) انجام شد. بدین معنا که در ابتدا متن هر مصاحبه چند بار خوانده شد و بعد از آن کدهای اولیه استخراج گردید، سپس واژه‌ها، نکات کلیدی در قالب کدهای توصیفی (مصادیق) مشخص و برچسب گذاری شد. در مرحله بعد برای تحلیل در سطح انتزاعی بالاتر، کدهای اولیه به شکل کدهای تحلیل مورد بازنگری قرار گرفت و پس از اصلاح به صورت کدهای تفسیری (مضامین) مشخص شدند. قابل توجه است که پیش از استخراج این مفاهیم، تمامی مصاحبه‌ها به دقت مطالعه و پیاده‌سازی گشت. متن هر مصاحبه به دقت و چندبار مورد مطالعه و بازبینی قرار گرفت تا بدین نحو کدگذاری اولیه به شکل بهتری صورت پذیرد. کدهای اولیه به دست آمده در جدول ۴ در ستون سمت چپ ذکر شده است. در تمامی مراحل سعی شد تمامی پژوهشگران این پژوهش جهت کدگذاری‌ها و دسته‌بندی مفاهیم ارتباط مستمر باهم داشته باشند و بارها روی داده‌ها و کدها، رفت و برگشت صورت گرفت.

جدول ۴- مقوله‌ها، زیرمقوله‌ها و مفاهیم شناسایی شده در فرایند تحلیل مصاحبه‌ها

مقوله	زیر مقوله	مفاهیم
دانش تخصصی	دانش تخصصی	اشراف به دانش موضوعی، تسلط بر موضوع تدریس، دانش اقتصادی، دانش روش تحقیق، دانش مدیریت، دانش موضوعی، سواد رایانه‌ای
دانش کارآفرینی	دانش کارآفرینی	آشنایی با قوانین کسب‌وکار، آشنایی با نقش‌های کارآفرین، آگاهی از شایستگی‌های کارآفرینی، دانستن ویژگی‌های کارآفرینان، دانش ارزشیابی خودکارآفرینی، دانش ارزیابی فرصت، دانش ایده‌پردازی، دانش بهره‌برداری از فرصت، دانش پیاده‌سازی کارآفرینی، دانش تحلیل ایده، دانش فرصت‌شناسی، شناخت روش‌های سنجش یادگیری کارآفرینانه، شناخت مولفه‌های آموزش مبتنی بر کارآفرینی
دانش محیط کسب‌وکار	دانش محیط کسب‌وکار	آشنا به بازارهای سازمانی، آشنا با محیط کسب‌وکار، دانش بازاریابی، دانش تحلیل بازار، شناخت بازار، شناخت سازمان‌ها، آشنا به فرهنگ‌های مختلف
دانش علوم تربیتی	دانش علوم تربیتی	آشنا به آموزش اصیل، آگاهی از اهداف برنامه درسی، شناخت ابزار، دانش استفاده از ابزار، دانش تعلیم و تربیت، دانش روش تدریس، دانش روش‌های تدریس خلاق
دانش روان‌شناسی و روان‌شناسی تربیتی	دانش روان‌شناسی و روان‌شناسی تربیتی	دانش روان‌شناسی، دانش روان‌شناسی تربیتی، دانش شخصیت‌شناسی، زبان بدن، شناخت مراحل رشد دانش‌آموزان، شناخت ویژگی‌های رشد شناختی دانش‌آموزان
دانش خلاقیت و نوآوری	دانش خلاقیت و نوآوری	دانش مرتبط با خلاقیت، دانش مرتبط با نوآوری، شناخت روش‌های افزایش خلاقیت، شناخت عوامل محدودکننده خلاقیت
دانش تیم‌سازی	دانش تیم‌سازی	دانش شبکه‌سازی، دانش کار تیمی
دانش‌های ادراکی	دانش‌های ادراکی	آگاهی از شیوه‌های تجزیه و تحلیل عینی، دانش رویه‌شناسی

مهارت‌های کارآفرینی	مهارت ارائه مدل کسب‌وکار، مهارت تشخیص فرصت، توانایی خلق تجارب کارآفرینی برای دانش‌آموزان، توسعه محصول، طراحی محصول، طراحی مدل کسب‌وکار، مهارت ارائه کالا یا خدمت، مهارت ایجاد فضای کسب‌وکار، مهارت تولید کالا، مهارت راه‌اندازی کسب‌وکار، مهارت‌های انتقال کارآفرینی، مهارت‌های مربوط به فرایند کارآفرینی
مهارت‌های تدریس	مهارت برقراری ارتباط میان دانش تخصصی و دانش کارآفرینی، خلاقیت در ابعاد مختلف تدریس، طراحی بازی آموزشی، مهارت ارزیابی از تدریس خود، مهارت آموزش تلقی، مهارت انتقال کاربرد دانش، مهارت در استفاده از فنون تدریس، مهارت در به کارگیری تکنولوژی‌های آموزشی، مهارت کاربست ابزار، مهارت مدیریت کلاس، خلاقیت در آموزش
مهارت برقراری ارتباط	مهارت برقراری ارتباط با دانش‌آموز، مهارت برقراری ارتباط با سازمان‌ها، مهارت برقراری ارتباط با شرکت‌ها، مهارت برقراری ارتباط با صاحبان قدرت، مهارت برقراری ارتباط با همکاران، مهارت برقراری ارتباط با والدین، مهارت برقراری ارتباط با صاحب‌نظران دیگر رشته‌ها، مهارت متقاعدسازی، متقاعد کردن تصمیم‌گیرندگان، متقاعد کردن سیاست‌گذاران، متقاعد کردن مدیران، متقاعد کردن مشتریان، مهارت مذاکره، اثرگذاری در محیط، اثرگذاری در یادگیرنده
مهارت‌های شناختی	تفکر انتقادی، تفکر تحلیلی، تفکر خلاق، تفکر سیستمی، تفکر کارآفرینی، تفکر کوانتومی، تفکر متناقض، تفکر واگرا، توانایی طرح مسئله، توانایی‌های شناختی، درک شناختی، شناسایی مسئله، شناسایی نیازها، مهارت تصمیم‌گیری، مهارت حل مسئله، مهارت زبانی، مهارت‌های تحلیلی، هوش بین فردی، هوش چندگانه، هوش درون فردی، هوش مالی
مهارت‌های فنی	مهارت به کارگیری دانش، مهارت پیاده‌سازی ایده، توانایی پیش‌بینی آینده، مهارت تیم‌سازی، مهارت شبکه‌سازی، مهارت استفاده از ابزارهای فناوریانه، مهارت تربیت کودک، مهارت رهبری، مهارت شبکه‌سازی، مهارت عینی‌سازی اهداف، مهارت کار تیمی، مهارت مدیریت ایده‌ها، مهارت مدیریت زمان، مهارت‌های اداری، مهارت‌های سازمانی، مهارت‌های مدیریتی، مهارت هدف‌گذاری
مهارت‌های مدیریت فردی	توانایی به کار بستن خلاقیت، مهارت کنترل احساسات، مهارت بیان احساسات خود، مهارت‌های جسمی، مهارت‌های شخصی
مهارت‌های بین فردی	توانایی تشخیص دانش‌آموز کارآفرین بالقوه از سایرین، درک احساسات دیگران، شناسایی استعداد دانش‌آموزان، کمک به دانش‌آموزان در جهت توسعه مهارت‌های آنان، نظارت بر عملکرد کارآفرینانه دانش‌آموزان، هدایت دیگران، یادگیری همیارانه
مهارت بازاریابی	توانایی جذب منابع پشتیبانی، جذب سرمایه‌گذار، جذب مشتری، شناسایی محیط، متقاعد کردن بازار، مهارت بازاریابی، مهارت بازاریابی دیجیتال، مهارت تحقیقات بازار، نیازسنجی، نیازآفرینی
نگرش مثبت به کارآفرینی	اعتقاد به آموزش مسیر کارآفرینی، باور به وجود شکست در کارآفرینی، داشتن قصد کارآفرینانه، داشتن هدف شخصی در کارآفرینی، درک تفاوت آموزش کارآفرینی با سایر علوم، نگاه میان رشته‌ای به کارآفرینی، نگرش امکان‌افزایی نقش‌های مختلف کارآفرینی، اشتیاق به همجواری با افراد کارآفرین، واقف به اهمیت کارآفرینی در خلق ارزش، واقف به حساسیت و اهمیت کارآفرینی، علاقه به کارآفرینی
نگرش مثبت به حرفه معلمی	اعتقاد به سرمایه‌گذاری بودن آموزش، تعهد به حرفه معلمی، علاقه به حرفه معلمی، لذت بردن از حرفه معلمی، نگرش یادگیری مادام‌العمر، واقف به اهمیت حرفه معلمی
نگرش مثبت نسبت به خود	احساس خوشبختی، احساس نیاز به پیشرفت، باور به انتقال تجارب، باور به منشا اثر بودن، مفید بودن برای خود، نگرش خروج از منطقه امن، باور به من می‌توانم
نگرش مثبت به دانش‌آموز	اشتیاق به تربیت دانش‌آموخته کارآفرین، اعتقاد به سرمایه‌گذاری بر روی دانش‌آموز کارآفرین بالقوه، اعتماد به دانش‌آموزان، اهتمام به ایجاد تغییرات عمیق در دانش‌آموز
نگرش مثبت نسبت به دیگران	توجه به منافع جمعی، داشتن حس احترام نسبت به افراد کارآفرین، سودمندی برای دیگر افراد جامعه، کمک به رشد دیگران، مسئولیت اجتماعی، مفید بودن برای جامعه، نگرش تقدم خدمت‌رسانی بر منفعت طلبی، نگرش کمک به رقبا
نگرش مثبت نسبت به مسائل پیرامون	استقبال از بازخورد، استقبال از تغییر، افق دید بلند، آمادگی شکست داشتن، خوش‌بینی نسبت به محیط، در جست‌وجوی حل مسئله، در جست‌وجوی کار جمعی، درگیر بودن با قوانین، نگاه چند فرهنگی، نگاه سیستمی، نگاه فرصت‌سنجی، نگاه فرصت‌شناسانه
داشتن علاقه و اشتیاق	اشتیاق به خلاقیت، اشتیاق به نوآوری، اشتیاق به یاددادن، اشتیاق به یادگیری، علاقه به ایجاد تغییر، علاقه به چالش
ویژگی‌های رفتاری	اراده کارآفرینی، استقلال طلب، اسناد درونی، آگاه از توانمندی‌های خود، امید به موفقیت، امید دهند، امیدوار، انتقادپذیر، ایده‌پرور، آینده‌نگر، پشتکار، تاب‌آور، تحمل ابهام، تحمل شکست، توفیق طلب، جامع‌نگر، خلاق، خودآگاه، خودباور، خودکارآمدی، خودکارآمدی کارآفرینانه، خودکنترل، خوش‌بین، خوش‌بین به آینده، دارای اعتماد به نفس، دارای انگیزه، دارای انگیزه کارآفرینی، دارای انگیزه‌های شغلی، روحیه از هم یادگیری، روحیه باهم یادگیری، روحیه کار تیمی، روحیه کارآفرینی، روحیه مشارکت‌جو، روحیه همکاری، روحیه همیاری، ریسک‌پذیر، شجاع، عزت نفس، فرصت‌جو، کنجکاو، گشودگی نسبت به مسائل، مبتکر، متفکر، مثبت‌اندیش، نبودن در حاشیه امن، نوآور، هدفمند
ویژگی‌های اخلاقی	آمادگی برای شرایط مبهم، انجام دهنده کارهای غیرمعمول، انضباط شخصی، انعطاف‌پذیر، اهل مطالعه، جدی در انجام امور، جسور، جمع‌گرا، حمایت‌کننده، خستگی‌ناپذیر، خودراهبر، دلسوز، رهبر، رهبر خدمتگذار، ساختار شکن، سخت‌کوش، سرسخت و مقاوم، شنونده خوب، صبور، صمیمت، فداکار، متکی به خود، مسئولیت‌پذیر، مقتدر، منتقد، یادگیرنده خودراهبر
ویژگی‌های اخلاقی	اخلاق مدار، الگوی مناسب دانش‌آموزان، با وجدان، داشتن مقبولیت در بین دانش‌آموزان، فروتن، قابل اعتماد، گفتار منطبق با رفتار، متواضع، مقبولیت در بین خانواده دانش‌آموز، مقبولیت شخصیتی، مقبولیت علمی

شناسایی شایستگی‌های کارآفرینی

شناسایی شایستگی‌های نگرشی

شناسایی شایستگی‌های رفتاری

عوامل فردی	تجربه کارآفرینی، حس نیاز، رضایت از کار، وجود انگیزه بیرونی برای معلم، وجود انگیزه درونی در معلم
عوامل اجتماعی	ارزش گذاشتن به معلمان، حمایت اجتماعی، حمایت جامعه، ساختار جامعه، اعتماد جامعه به معلمان
عوامل فرهنگی	فرهنگ یادگیری در معلمان، فرهنگ کارآفرینی، فرهنگ کار کردن، فرهنگ متفاوت بودن
عوامل خانوادگی	الگوی نقش، تربیت خانوادگی، حمایت خانواده، شیوه فرزندپروری، محیط خانواده
عوامل آموزشی	آموزش سرفصل‌های کارآفرینی به معلمان، آموزش کارآفرینی به دانشجو معلمان در دانشگاه فرهنگیان، آموزش مستمر کارآفرینی به معلمان، برگزاری دوره‌های کارآفرینی، برگزاری دوره‌های توسعه حرفه‌ای برای معلمان، برگزاری کارگاه‌های کارآفرینی، وجود آموزه برای آینده‌نگری، آگاه‌سازی نسبت به اهمیت کارآفرینی در معلمان، وجود آموزه برای خوش‌بینی
عوامل دولتی	حمایت اقتصادی، حمایت سیاسی، حمایت قانونی، حمایت مسئولان، سیاست‌های کلان،
عوامل سازمانی	آزادی عمل معلمان، حمایت آموزش و پرورش، طراحی سیستم تشویقی، گنجاندن شایستگی کارآفرینانه معلمان جزئی از ارزیابی آنان، نظام انگیزشی، نظام پرداخت مناسب، وجود فرایند بازخورد به معلم، وجود نهادهای حمایتگر، حمایت شرکت‌های دانش‌بنیان
عوامل محیطی	محیط رشد، امکانات آموزشی، تبلیغ کارآفرینی، رسانه، محیط کسب‌وکار، محیط مدرسه، همراهی خانواده دانش‌آموز با معلم، وجود فضای کارآفرینی سازمانی
بهبود ویژگی‌های فردی معلم	احساس خوشحالی در معلم، احساس رضایت در معلم، ارزش آفرینی، افزایش اثربخشی در معلمان، افزایش اعتماد به نفس، افزایش عزت نفس، آمادگی معلمان برای آینده نامعلوم، انجام فعالیت کارآفرینانه توسط معلم، ایجاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی، برآورده شدن انتظارات معلم، بهبود کیفیت زندگی شخصی، بهبود کیفیت زندگی کاری، ثروت آفرینی، خلق ثروت، هدایت بهتر خود
بهبود ویژگی‌های فردی دانش‌آموز	از بین رفتن سرخوردگی، افزایش امید، افزایش انگیزه، افزایش مشارکت، آگاه شدن، آمادگی پیدا کردن در برابر چالش‌های کارآفرینی، انتقال مفهوم کارآفرینی، انجام فعالیت کارآفرینانه، ایجاد احساس اشتیاق به یادگیری، ایجاد انگیزه کارآفرینی، ایجاد خودباوری، ایجاد علاقه به کارآفرینی، ایجاد نگرش متمایزنگری، به شناخت رسیدن از بازار کار، بهبود احساس توانمندی در، بهبود بخشیدن خودکارآمدی کارآفرینی، تجربه کردن لذت یادگیری، تربیت دانش‌آموز کارآفرین، تربیت دانش‌آموز ایده‌پرداز، تربیت دانش‌آموزان برای آینده نامعلوم، تربیت دانش‌آموزان فرصت‌شناس، تربیت دانش‌آموز نوآور، ترویج روحیه کار تیمی، تشویق شدن به رشد، تصمیم‌گیری آگاهانه، تقویت روحیه کارآفرینی، تقویت و شکل‌گیری نگرش کارآفرینی، سوق دادن به سمت متمایز بودن، شکل‌گیری نگاه سیستمی، فراهم شدن تعاملات اجتماعی زیاد، لذت بردن از خلق کردن
بهبود در سیستم آموزشی	ایجاد ارزش افزوده در فعالیت‌های آموزشی، ایجاد انگیزه کارآفرینی در مدارس، ایجاد تغییر و تحول در سیستم آموزشی، ایجاد جو کلاسی باز، به کارگیری شیوه‌های نو در تدریس، پرورش دانش‌آموختگان با مهارت و توانمندی کارآفرینانه، هدایت بهتر دانش‌آموزان
بهبود ویژگی‌های اجتماعی	از بین رفتن ارزش مدرک‌گرایی، اشاعه نگرش کارآفرینی، اشتغال‌زایی، افزایش امید، افزایش رفاه اجتماعی، انتقال ارزش بودن کارآفرینی، انتقال نگرش فرصت‌سنجی، ایجاد دغدغه‌مندی نسبت به مسائل اجتماعی، ایجاد سینی‌زوی در جامعه، ایجاد صمیمیت، ایجاد کردن فضایی برای کارآفرینی، بهبود حس هویت‌بخشی، پرورش جامعه کارآفرین محور، تربیت شهروند کارآفرین، ترویج روحیه کارآفرینی، تسری کارآفرینی به دیگر افراد جامعه، جامعه مطلوب علمی، جامعه مطلوب مدنی، خلق ارزش در جامعه، رشد خلاقیت در جامعه، رشد نوآوری در جامعه، سازگاری افراد، شکل‌گیری فرهنگ مشارکت، شکل‌گیری فرهنگ یاری رساندن به یکدیگر، کاهش آسیب‌های اجتماعی، کاهش اضطراب، کاهش ترس، کاهش جرم، کاهش فقر
بهبود ویژگی‌های اقتصادی	افزایش درآمد فرد، افزایش درآمد ملی، بهبود وضعیت زندگی، جامعه مطلوب اقتصادی، رشد اقتصادی در جامعه، رشد اقتصادی فردی، صرفه‌جویی در هزینه و زمان
موانع آموزشی	ارزشیابی‌هایی بیرونی، توجه صرف به تئوری، دشواری کار با دانش‌آموزان سمپاد، عدم اجرای درست برنامه درسی کارآفرینی در سیستم آموزشی، عدم تربیت معلمان کارآفرین، عدم توجه به پداگوژی در کارآفرینی، کمبود استاد کارآفرینی در تربیت معلمان، محتوامداری نظام آموزشی، نبود رویکرد کارآفرینانه در تربیت معلم، نبود شایستگی‌های مدون، نظام آموزش سنتی، نمره‌گرایی، نیازهای ویژه دانش‌آموزان سمپاد
موانع اجتماعی	انتظارات بالای خانواده‌ها از معلمان سمپاد، جامعه توسعه‌نیافته، جایگاه اجتماعی پایین معلمان، عدم تطابق رویکرد کارآفرینی با نگرش کلی و حاکم بر جامعه، نبود نگرش درست به کارآفرینی، نگاه اشتغال‌زایی صرف نسبت به کارآفرینی، ورود معلم به آموزش و پرورش از سر ناچاری
موانع فرهنگی	ضعف فرهنگ کارآفرینی، فشارهای فرهنگی مانع از بسط تفکر کارآفرینی، فقدان فرهنگ کارآفرینی در مدارس، نبود حمایت معنوی
موانع اقتصادی	اقتصاد ضعیف جامعه، بنیه اقتصادی ضعیف فرد، فشارهای اقتصادی مانع از پیاده‌سازی الگوی کارآفرینی، نبود حمایت مالی
موانع قانونی	عدم پوشش کارآفرینی در اسناد بالادستی، عدم وجود سیاست‌گذاری‌های کارآفرین محور در آموزش دانش‌آموزان، عدم وجود سیاست‌گذاری‌های کارآفرین محور در آموزش معلمان، قوانین و مقررات مانع، گزینش معلمان، مالیات
موانع دولتی	اولویت نداشتن آموزش و پرورش در دولت‌ها، باور نداشتن به موضوع کارآفرینی در نظام آموزشی، ذهن بسته سیاست‌گذاران، سیستم متمرکز، عدم آزادی عمل معلمان، عدم برنامه‌ریزی جدی در درس کارآفرینی در سیستم آموزشی، عدم توجه به سیستم آموزشی، عدم نگاه جدی به درس کارآفرینی در سیستم آموزشی، عدم همکاری مدیر مدرسه، عدم همکاری همکاران، موانع ساختاری، موانع سیاسی
موانع محیطی	عدم دسترسی به فضای عملی کارآفرینی، نبود امکانات، نبود زیرساخت مناسب برای کارآفرینی

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه شایستگی‌های دانشی معلم کارآفرین سمپاد عبارتند از: دانش تخصصی، دانش کارآفرینی، دانش محیط کسب‌وکار، دانش علوم تربیتی، دانش روان‌شناسی و روان‌شناسی تربیتی، دانش خلاقیت و نوآوری، دانش تیم‌سازی و دانش‌های ادراکی. با

توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به دو مقوله دانش تخصصی و دانش کارآفرینی بوده است. لذا این دو زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه شایستگی‌های مهارتی معلم کارآفرین سمپاد عبارتند از: مهارت‌های کارآفرینی، مهارت‌های تدریس، مهارت برقراری ارتباط، مهارت‌های شناختی، مهارت‌های فنی، مهارت‌های مدیریت فردی، مهارت‌های بین فردی و مهارت بازاریابی. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به چهار مقوله مهارت‌های برقراری ارتباط، مهارت‌های فنی، مهارت‌های شناختی و مهارت‌های تدریس بوده است. لذا این چهار زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه شایستگی‌های نگرشی معلم کارآفرین سمپاد عبارتند از: نگرش مثبت به کارآفرینی، نگرش مثبت به حرفه معلمی، نگرش نسبت به خود، نگرش مثبت به دانش آموز، نگرش نسبت به دیگران، نگرش نسبت به مسائل پیرامون، داشتن علاقه و اشتیاق. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به دو مقوله نگرش مثبت به کارآفرینی و نگرش مثبت به حرفه معلمی بوده است. لذا این دو زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه ویژگی‌های شخصیتی معلم کارآفرین سمپاد عبارتند از: ویژگی‌های رفتاری و ویژگی‌های اخلاقی. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به دو زیرمقوله ویژگی‌های رفتاری بوده است. لذا این دو زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه معلم سمپاد عبارتند از: عوامل فردی، عوامل اجتماعی، عوامل فرهنگی، عوامل خانوادگی، عوامل آموزشی، عوامل دولتی، عوامل سازمانی و عوامل محیطی. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به دو مقوله عوامل فردی و عوامل سازمانی بوده است. لذا این دو زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه پیامدهای شایستگی‌های کارآفرینانه معلم سمپاد عبارتند از: بهبود جنبه‌های فردی معلم، بهبود جنبه‌های فردی دانش آموز، بهبود در سیستم آموزشی، بهبود جنبه‌های اجتماعی و بهبود جنبه‌های اقتصادی. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به مقوله بهبود جنبه‌های فردی دانش آموز بوده است. لذا این زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار است.

زیرمقوله‌های استخراج شده در زمینه موانع و چالش‌های شایستگی‌های کارآفرینانه معلم سمپاد عبارتند از: موانع آموزشی، موانع اجتماعی، موانع فرهنگی، موانع قانونی، موانع دولتی و موانع محیطی. با توجه به مصاحبه‌ها و تحلیل آن بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به دو زیرمقوله موانع آموزشی و موانع قانونی بوده است. لذا این دو زیرمقوله از اهمیت بیشتری برخوردار هستند.

مدل نهایی تحقیق

ویژگی‌های شخصیتی	شایستگی‌های نگرشی	شایستگی‌های مهارتی	شایستگی‌های دانشی
۱- ویژگی‌های رفتاری ۲- ویژگی‌های اخلاقی	۱- نگرش مثبت به کارآفرینی ۲- نگرش مثبت به معلمی ۳- نگرش مثبت به دانش آموز ۴- نگرش مثبت نسبت به خود ۵- نگرش مثبت به دیگران ۶- نگرش مثبت به مسائل پیرامون ۷- داشتن علاقه و اشتیاق	۱- مهارت‌های کارآفرینی ۲- مهارت‌های تدریس ۳- مهارت‌های برقراری ارتباط ۴- مهارت‌های شناختی ۵- مهارت‌های فنی ۶- مهارت‌های مدیریت فردی ۷- مهارت‌های بین فردی ۸- مهارت بازاریابی	۱- دانش تخصصی ۲- دانش کارآفرینی ۳- دانش علوم تربیتی ۴- دانش روان‌شناسی ۵- دانش محیط کسب‌وکار ۶- دانش خلاقیت و نوآوری ۷- دانش‌های ادراکی ۸- دانش تیم‌سازی
موانع و چالش‌ها			
۱- موانع آموزشی ۲- موانع فرهنگی ۳- موانع اجتماعی ۴- موانع دولتی ۵- موانع اقتصادی ۶- موانع قانونی ۷- موانع محیطی			
عوامل موثر			
۱- عوامل فردی ۲- عوامل آموزشی ۳- عوامل اجتماعی ۴- عوامل خانوادگی ۵- عوامل فرهنگی ۶- عوامل سازمانی ۷- عوامل دولتی ۸- عوامل محیطی			
پیامدها			
۱- بهبود در سیستم آموزشی ۲- بهبود جنبه‌های فردی معلم ۳- بهبود جنبه‌های فردی دانش آموز ۴- بهبود جنبه‌های اجتماعی ۵- بهبود جنبه‌های اقتصادی			

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی پژوهش، شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد بود که با رویکرد کیفی انجام شد. این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی می‌باشد و از نظر ابزار نیز به وسیله مصاحبه نیمه‌ساختار یافته انجام پذیرفت. پس از بررسی دقیق مصاحبه‌های جمع‌آوری شده، پاسخ مناسب برای هر یک از سوالات پژوهش به دست آمد. مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش، ۱۶ نفر از اساتید و صاحب‌نظران دانشگاهی در زمینه کارآفرینی و علوم تربیتی و همچنین تعدادی از مسئولان سازمان ملی استعداد درخشان بوده‌اند. در پایان، ۴۷۷ مفهوم (کد اولیه)، ۴۵ زیرمقوله و ۷ مقوله استخراج گردید.

در پاسخ به سوال اول که عبارت بود از شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند، در مرحله اول کدگذاری، ۴۸ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۸ زیرمقوله: دانش تخصصی، دانش کارآفرینی، دانش محیط کسب‌وکار، دانش علوم تربیتی، دانش روان‌شناسی و روان‌شناسی تربیتی، دانش خلاقیت و نوآوری، دانش تیم‌سازی و دانش‌های ادراکی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۸ زیرمقوله در قالب مقوله شایستگی‌های دانشی دسته‌بندی شد. می‌توان بیان داشت که بیشترین توجه مشارکت‌کنندگان به زیرمقولات دانش تخصصی و دانش کارآفرینی بوده است. منظور از دانش تخصصی، دانش موضوعی است که معلم آن را درس می‌دهد، دانش روش تحقیق، دانش مدیریت و غیره می‌باشد. در خصوص دانش کارآفرینی، مشارکت‌کنندگان بیشتر به دانش فرصت‌شناسی و ایده‌پردازی اشاره داشته‌اند. همانطور که در مصاحبه‌ها به دست آمد، یک معلم به جهت آنکه بتواند روحیه، باور و انگیزه کارآفرینی را در دانش‌آموزان پرورش دهد نیاز است که دانش روان‌شناسی و علوم تربیتی را داشته باشد. علاوه بر موارد مذکور، معلم برای آنکه در تدریس و کلاس درس خود بتواند نوآوری داشته باشد و از روش‌های خلاقانه استفاده کند نیاز است که از دانش خلاقیت و نوآوری نیز برخوردار باشد که تعداد ۳ مشارکت‌کننده به آن اشاره داشته‌اند. در روند مصاحبه‌ها شائبه‌ای به وجود آمد که آیا ضروری است که معلم کارآفرین، تجربه کارآفرینی داشته باشد یا خیر که پس از پیگیری مصاحبه‌ها و بررسی آنان به این نتیجه رسیدیم که داشتن تجربه کارآفرینی ضروری نیست اما وجود آن قطعاً تأثیرات مثبتی در کارآفرینی معلمان در کلاس درس خواهد داشت. (HezarJaribi, 2021) در پژوهش خود شایستگی‌های علمی کارآفرینان آموزشی را شامل دانش حرفه‌ای، دانش عمومی، دانش درباره آموزش و پرورش و دانش درباره بازار کار ارائه نموده است. تمامی این زیرمقولات ذکر شده، درون زیرمقولات و مفاهیم شناسایی شده در این پژوهش شناسایی شده‌اند، اما به شکل دیگری دسته‌بندی گردیده است. لذا نتایج این دو پژوهش در این مقوله همسو با یکدیگر است. (Shafizade, 2016) و (Azizi & et al, 2014) نیز شایستگی‌های کارآفرینانه مدیران دانشگاهی را در ۵ خوشه اصلی شناسایی نموده است که یکی از آن، خوشه دانش و آگاهی‌ها می‌باشد. (Farokh, 2011) در چارچوب پیشنهادی خود، خوشه دانش را برشمرده است که از زیرمقوله‌ها به «دانش کسب‌وکار»، «دانش محیط کسب‌وکار»، «دانش استعدادیابی» و «دانش یادگیری-یاددهی» معلم کارآفرین اشاره کرده است. هر ۴ زیرمقوله در این پژوهش نیز شناسایی شده است.

در پاسخ به سوال دوم که عبارت بود از شایستگی‌های نگرشی کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؛ بر اساس تحلیل نتایج حاصل از مصاحبه، در مرحله اول کدگذاری، ۹۸ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۸ زیرمقوله: مهارت‌های کارآفرینی، مهارت‌های تدریس، مهارت برقراری ارتباط، مهارت‌های شناختی، مهارت‌های فنی، مهارت‌های مدیریت فردی، مهارت‌های بین فردی و مهارت بازاریابی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۸ زیرمقوله در قالب مقوله شایستگی‌های مهارتی دسته‌بندی شد. بیشترین زیرمقولاتی که مشارکت‌کنندگان به آن اشاره داشته‌اند، مهارت برقراری ارتباط، مهارت‌های فنی و مهارت‌های شناختی بوده است. معلم مدرسه سمپاد به جهت آنکه با دانش‌آموزان سرامدی در ارتباط است که انتظارات متفاوت، نیازهای متفاوت و رفتارهای متفاوتی نسبت به دیگر دانش‌آموزان دارند و همینطور خانواده‌های آنان نیز انتظارات و رفتارهای متفاوتی دارند، لازم است که از مهارت‌های ارتباطی متناسب برخوردار باشد. همچنین این دانش‌آموزان از مهارت‌های شناختی بالایی برخوردار هستند که ضروری است معلمان آنان به جهت پاسخگویی هرچه بهتر به نیاز دانش‌آموزان، بسیاری از مهارت‌های شناختی را دارا باشند. از دیگر مهارت‌هایی که به آن اشاره و شناسایی گردید، مهارت‌های کارآفرینی و مهارت‌های تدریس بوده است. (Venter, 2019) در خلال پژوهش خود مهارت حل مسئله خلاق، تشخیص فرصت را شناسایی نمودند. همچنین یکی از مقوله‌های شناسایی شده توسط (Mitchelmore & et al, 2013). شایستگی‌های روابط انسانی می‌باشد که با زیرمقوله مهارت برقراری ارتباط همسویی دارد. (HezarJaribi, 2021) در پژوهش خود شایستگی‌های حرفه‌ای کارآفرینان آموزشی را شامل مهارت رشد و توسعه حرفه‌ای، مهارت ارتباطی، اخلاق حرفه‌ای ارائه نموده است. مهارت ارتباطی ارائه شده، در این پژوهش شناسایی شده است. (Rahmani & et al, 2020) در الگوی خود به شایستگی مهارت‌های ارتباطی، رهبری اشاره داشته است که از این لحاظ همسو با نتایج تحلیل داده‌های این سوال می‌باشد. (Malekipor & et al, 2020) شایستگی‌های مهارتی کارآفرینانه را شامل «برنامه‌ریزی راهبردی در کسب‌وکار»، «مدیریت بحران در کسب‌وکار»، «مدیریت دانش در کسب‌وکار»، «مدیریت پروژه در کسب‌وکار»، «مدیریت بازاریابی در کسب‌وکار» و «مدیریت منابع انسانی در کسب‌وکار» ارائه نموده است. که در این بین دو زیرمقوله برنامه‌ریزی و بازاریابی در دو پژوهش همسو

است و سه زیرمقاله دیگر اشاره شده، در این پژوهش حاضر شناسایی نگردید. (Hoseini, 2018) در الگوی خود با شناسایی دو مقوله شایستگی ارتباطات و شایستگی فرصت از هشت مقوله همسو با پژوهش ما شده است.

در پاسخ به سوال سوم که عبارت بود از شایستگی‌های مهارتی کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؛ در مرحله اول کدگذاری، ۵۴ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۷ زیرمقاله: نگرش مثبت به کارآفرینی، نگرش مثبت به حرفه معلمی، نگرش نسبت به خود، نگرش مثبت به دانش آموز، نگرش نسبت به دیگران، نگرش نسبت به مسائل پیرامون، داشتن علاقه و اشتیاق طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۷ زیرمقاله در قالب مقوله شایستگی‌های نگرشی دسته‌بندی شد. بیشترین اشاراتی که مصاحبه‌شوندگان در مقوله نگرش‌ها داشتند، نگرش مثبت به کارآفرینی، همچون واقف بودن به حساسیت و اهمیت کارآفرینی، اشتیاق به همجواری با افراد کارآفرین، اعتقاد به آموزش مسیر کارآفرینی و غیره بوده است. زمانی که این نگرش‌های مثبت به کارآفرینی در معلمان وجود داشته باشد، قطعاً در آموزش و انتقال آن‌ها نیز می‌تواند موثر واقع شوند. همچنین نگرش مثبت به حرفه معلمی بسیار مورد توجه قرار گرفت. نگرش‌هایی همچون علاقه به حرفه معلمی و لذت بردن از آن، تعهد به حرفه معلمی و غیره بوده است. (Ho & et al, 2021) سه مولفه از بین شش مولفه شناسایی شده رفتار کارآفرینانه معلمان را دسته نگرش‌ها قرار داده‌اند که این سه مولفه عبارتند از «اشتیاق»، «خطرپذیری» و «اعتماد به نفس» که هر سه آن در مفاهیم این پژوهش شناسایی شده و در زیرمقاله‌های مرتبط جای گرفتند. (HezarJaribi, 2021) شایستگی‌های نگرشی را در دسته شایستگی‌های فردی قرار داده است و از این جهت با نتایج این پژوهش در تعارض است. (Malekipour & et al, 2020) شایستگی‌های نگرشی را شناسایی نموده‌اند که در این مقوله نیز همسو با نتایج پژوهش ما می‌باشد. شایستگی‌های نگرشی پژوهش مذکور شامل «تفکر خلاقانه در کسب‌وکار»، «تفکر انتقادی در کسب‌وکار»، «تشخیص فرصت در کسب‌وکار»، «تحمل ابهام در کسب‌وکار»، «پشتکار در کسب‌وکار»، «خودآگاهی در کسب‌وکار»، «ریسک‌پذیری در کسب‌وکار» و «آینده‌نگری در کسب‌وکار» می‌باشد. لازم به ذکر است که برخی زیرمقولات مانند ریسک‌پذیری را ما در مقوله ویژگی‌های شخصیتی جای داده‌ایم.

در پاسخ به سوال چهارم که عبارت بود از ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه معلمان مدارس سمپاد کدام‌اند؛ در مرحله اول کدگذاری، ۸۷ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۲ زیرمقاله: ویژگی‌های رفتاری و ویژگی‌های اخلاقی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۲ زیرمقاله در قالب مقوله ویژگی‌های شخصیتی دسته‌بندی شد. بیشترین ویژگی‌های شخصیتی که مصاحبه‌شوندگان به آن اشاره داشته‌اند در دسته ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری قرار گرفتند. ویژگی‌هایی همچون خوش‌بینی و امیدواری به آینده از مواردی بودند که بیشترین تکرار را داشتند. (Polat, 2017) به نیاز به دستیابی به موفقیت، اعتماد به نفس و کنترل درونی اشاره داشته‌اند که هر سه این مولفه‌ها در پژوهش ما شناسایی گردید. پولات این سه مولفه را به عنوان مهارت‌های کارآفرینی شناسایی نموده است، اما ما آن را در مقوله ویژگی‌های شخصیتی جای داده‌ایم. در این مقوله نیز (HezarJaribi, 2021) ویژگی‌های شخصیتی را در مقوله شایستگی‌های فردی تبیین و دسته‌بندی نموده است. همچنین (Shafizade, 2016) نیز در بین پنج خوشه اصلی از شایستگی‌ها، خصایص و ویژگی‌های شخصیتی را نیز بیان نموده است.

در پاسخ به سوال پنجم که عبارت بود از عوامل موثر بر ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد کدام‌اند؛ در مرحله اول کدگذاری، ۵۰ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۸ زیرمقاله: عوامل فردی، عوامل اجتماعی، عوامل فرهنگی، عوامل خانوادگی، عوامل آموزشی، عوامل دولتی، عوامل سازمانی و عوامل محیطی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۸ زیرمقاله در قالب مقوله عوامل موثر دسته‌بندی شد. بیشترین عوامل موثر شناسایی شده شامل عوامل آموزشی، عوامل فردی و سازمانی بودند. قطعاً اولین عامل موثر آموزش کارآفرینی به معلمان در دانشگاه فرهنگیان یا برگزاری دوره‌های ضمن خدمت است که در مصاحبه‌ها به آن اشاره شد. داشتن انگیزه و اشتیاق جزء عوامل فردی مهمی است که در ایجاد شایستگی‌های کارآفرینانه معلم بسیار تاثیرگذار است. همچنین وجود حمایت‌ها از سمت دولت و سازمان آموزشی می‌تواند در شکل‌گیری این شایستگی‌ها موثر واقع شود. (Wang & et al, 2019) در پژوهش خود بیان داشتند که دوره‌های آموزش خلاقیت و کارآفرینی تاثیر مثبتی بر شایستگی‌های کارآفرینانه دارد. که ما در مقوله عوامل آموزشی به آن اشاره داشته‌ایم؛ لذا نتایج هر دو پژوهش همسو با یکدیگر می‌باشد. (Peltonen, 2015) نیز بیان می‌دارد که تعامل اجتماعی و حمایت جمعی از مهم‌ترین محرک‌های ایجاد اعتماد به نفس در معلمان جهت ایجاد کارآفرینی هستند. علاوه بر آن یادگیری مشارکتی می‌تواند به آموزگاران کمک کند تا شیوه‌های تربیت کارآفرینی بیشتری را اتخاذ کنند. دو مورد اشاره شده توسط پلتون در این پژوهش شناسایی نگردید.

در پاسخ به سوال ششم که عبارت بود از پیامدهای شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد کدام‌اند؛ در مرحله اول کدگذاری، ۹۱ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۵ زیرمقاله: بهبود جنبه‌های فردی معلم، بهبود جنبه‌های اجتماعی، بهبود جنبه‌های اقتصادی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۵ زیرمقاله در قالب مقوله پیامدها دسته‌بندی شد. پیامدهای این شایستگی‌ها در وهله اول به خود معلم بازمی‌گردد. پیامدهایی همچون، احساس رضایت، افزایش

اثربخشی، افزایش اعتماد به نفس از جمله موارد قابل اشاره است. همچنین از مهمترین پیامدهای آن، تاثیرگذاری بر روی دانش‌آموزان است به طوری که می‌توان دانش‌آموزانی تربیت نمود به روحیه، انگیزه و باور کارآفرینی که به تبع چنین دانش‌آموزان تربیت شده می‌تواند آینده‌ای درخشان‌تر و روشن‌تری برای خود ترسیم و بسازند. از دیگر پیامدهای قابل توجه می‌توان به بهبود وضعیت سیستم آموزشی اشاره کرد. بدین شکل که یک معلم کارآفرین تغییر و تحولات بسیاری را در مدارس ایجاد می‌کند، از روش‌های تدریس خلاقانه استفاده می‌کند و در فعالیت‌ها و کلاس درس خود با ایجاد ارزش افزوده موجبات بهتر شدن سیستم آموزشی را فراهم می‌سازد. (Aidara & et al, 2021) شایستگی‌های کارآفرینانه را به عنوان پیش‌بینی کننده توسعه پایدار اقتصادی دانسته‌اند که ما در زیرمقوله بهبود جنبه‌های اقتصادی شناسایی نمودیم. (González-López & et al, 2020) بیان داشته‌اند که شایستگی‌های کارآفرینانه تاثیر مستقیم و معناداری بر روی رفتار کارآفرینانه داشته است. این یافته نیز همسو با نتایج پژوهش ما می‌باشد. همچنین (Navid, 2015) اشاره داشته است که شایستگی‌های کارآفرینانه و نوآوری رابطه مثبتی دارند که ما شواهدی دال بر اینکه این شایستگی‌ها پیامد نوآوری خواهد داشت یافت نکردیم لذا نتایج این دو پژوهش همسو نیستند.

در پاسخ به سوال هفتم که عبارت بود از موانع و چالش‌های شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد کدام‌اند؛ در خصوص اینکه چه موانع و چالش‌های بر سر راه ایجاد این شایستگی‌ها وجود دارد، در مرحله اول کدگذاری، ۴۹ کد اولیه استخراج گردید که در مرحله دوم این کدهای اولیه در قالب ۷ زیرمقوله: موانع آموزشی، موانع اجتماعی، موانع فرهنگی، موانع اقتصادی، موانع قانونی، موانع دولتی و موانع محیطی طبقه‌بندی شد. در مرحله پایانی، این ۷ زیرمقوله در قالب مقوله پیامدها دسته‌بندی شد. از جمله موانع بزرگی که در این راه قرار دارد، وجود سیستم‌های ارزشیابی بیرونی همچون کنکور می‌باشد. چرا که تمام تمرکز دانش‌آموزان و معلمان حول موفقیت در این آزمون‌ها خواهد بود و به مرور توجه به خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی کم‌رنگ‌تر خواهد شد لذا از مواردی که بسیار به آن در مصاحبه‌ها اشاره شد این مورد بوده است. همچنین نگرش‌های نادرست به کارآفرینی، انتظارات بسیار زیاد خانواده‌ها از معلم سمپاد، جایگاه اجتماعی پایین معلمان از موانعی است که جای توجه دارد.

پیشنهادات

پیشنهادات کاربردی

- ابتدایی‌ترین اقدام در جهت بهبود شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان سمپاد، برگزاری دوره‌های ضمن خدمت کارآفرینی و دوره‌های مستمر توسعه حرفه‌ای می‌باشد.
- با توجه به آنکه دانشگاه فرهنگیان متولی تربیت معلمان سازمان آموزش و پرورش است، می‌توان با گنجانیدن برنامه درسی کارآفرینی در جدول دروس دانشجویان، دانش و نگرش کارآفرینی را در دانشجو معلمان و معلمان آینده پرورش دهد.
- به جهت اینکه اهمیت کارآفرینی و فعالیت‌های کارآفرینانه برای معلمان بیشتر روشن شود و مورد توجه قرار گیرد، پیشنهاد می‌شود که فعالیت‌های کارآفرینانه جزئی از نظام ارزشیابی سالانه معلمان در سازمان آموزش و پرورش قرار گیرد.
- در مدارس و کلاس درس، آزادی عمل بیشتری به معلمان داده شود تا شرایط مساعدی فراهم شود که معلم به نحو شایسته‌تری بتواند از نبوغ و خلاقیت‌های خود در امور آموزشی استفاده کند.
- سیستم تشویقی مناسبی طراحی شود که از فعالیت‌های کارآفرینانه معلمان تقدیر و حمایت نماید، تا بدین شکل انگیزه و اشتیاق بیشتری در معلمان ایجاد شود.

پیشنهادات پژوهشی

- این پژوهش اقدام به شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه معلم سمپاد نموده است. اما در خصوص وضعیت این شایستگی‌ها در معلمان سمپاد اقدامی صورت نگرفت. لذا پیشنهاد می‌شود دیگر پژوهشگران ادامه دهنده این پژوهش باشند و مشخص نمایند که معلمان چه مقدار از این شایستگی‌ها را دارا می‌باشند.
- یکی از محدودیت‌های این پژوهش، تمرکز بر روی معلمان سمپاد بوده است، لذا پیشنهاد می‌شود پژوهشی در خصوص شایستگی‌های کارآفرینانه معلمان فنی حرفه‌ای، و کار و دانش نیز انجام شود؛ چرا که دانش‌آموزان این مدارس بیشتر از دیگر مدارس با بازار کار در ارتباط می‌باشند.
- دروس و سرفصل‌های دانشگاه فرهنگیان با روش‌هایی همچون تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گیرد تا مشخص شود به چه میزان به کارآفرینی و آموزش کارآفرینی در این دانشگاه توجه می‌شود.

References

- Abolmaali, Khadijeh (2013). *Qualitative research from theory to practice*. Tehran: Alam Publications. [in persian]
- Afshari, Asadolah, Amirkhani Shahraki, MohamadJavad (2021). The future of entrepreneurship research and economic development. *Quarterly Journal of Management Science Research*, 2(2), 82-91. [in persian]
- Ahanchian, Mohammad Reza, ghorone, Davoud (2020). *Educational entrepreneurship*. Tehran: Samt Publications. [in persian]
- Aidara, S., Mamun, A. A., Nasir, N. A. M., Mohiuddin, M., Nawi, N. C., & Zainol, N. R. (2021). Competitive Advantages of the Relationship between Entrepreneurial Competencies and Economic Sustainability Performance. *Sustainability*, 13(2), 864.
- Asadifard, Roya, KhaefElah, Ahmad, Rezaeiyan, Ali (2012). Competency Model of Iranian Public Administrators: Grounded Theory Approach. *Government Management*, 3(8), 75-92. [in persian]
- Azizi, Mohammad, Shafizade, Ehsan, Akbarzadeh, Najmeh (2014). Identify the entrepreneurial competencies required by university administrators. *Entrepreneurship Development*, 20, 27-54. [in persian]
- Davari, Ali; Jafarisangari, Ebrahim (2017). *Entrepreneurship development policy*. Tehran: Tehran University Press.
- Dongmei, L. (2011). Coding: key technology of establishing the competency model. *Proceeding of the 8th International Conference on Innovation & Management*, November 30-December 2, Kitakyushu, Japan, 615-619.
- Ejei, Jahvad (2003). Relationship between academic motivation and coping styles with Gifted talent students' academic achievement. *Exceptional Talents*, 12(3), 259-283. [in persian]
- Farrokh, Shima (2011). *Designing a competency framework for entrepreneurship professors focused on cultivating entrepreneurial knowledge*. Master Thesis. Entrepreneurship. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. Iran. [in persian]
- Gholami, Hesamodin, Alam Beigi, Amir, Safa, Leila, Darini, Ruhollah (2015). The Impact of Entrepreneurial Competencies on the Formation of Entrepreneurial Consciousness. *Entrepreneurship Development*, 8 (3), 551-570. [in persian]
- Gholami, Younes, Maleki, Hassan, Sadeghi, Alireza, Mohammadi, Mehdi (2020). Designing and validating the appropriate curriculum model for the first year of talented high schools. *Research in School and Virtual Learning*, 6 (4), 45-60. [in persian]
- Ghorbani, Parviz (2015). *Investigating the effect of entrepreneurship education on entrepreneurship motivation of vocational students in Tehran province*. Master Thesis. Entrepreneurship Group. Faculty of Management. Islamic Azad university. Tehran. Iran. [in persian]
- Hezar Jaribi, Jafar (2021). Entrepreneurship and Islamic ethics. *Social Science Quarterly*, 47, 1-35. [in persian]
- Ho, C. S. M., Lu, J., & Bryant, D. A. (2021). Understanding teacher entrepreneurial behavior in schools: Conceptualization and empirical investigation. *Journal of Educational Change*, 1-30
- Huang, Y., An, L., Liu, L., Zhuo, Z., & Wang, P. (2020). Exploring Factors Link to Teachers' Competencies in Entrepreneurship Education. *Frontiers in Psychology*, 11.
- Jusoh, R. (2012). Effects of Teachers' Readiness in Teaching and Learning of Entrepreneurship Education in Primary Schools. *International Interdisciplinary Journal of Education*, 1(1027), 1-5.

- Kazemi, Mehrdad, Shaemi Barzaki, Ali, Hesami, Mansour (2021). Qualitative study of the conditions, contexts and consequences of entrepreneurship in handicrafts in Isfahan for students. *Journal of Educational Innovations*, 19 (75), 145-162. [in persian]
- Kor, Abdul Latif; Hosseini, Mohammad (2021). Systematic meta-analysis and review of entrepreneurship studies among students. *New World Quarterly*, 3 (9), 34-52. [in persian]
- Malekipour, Ahmad, Hakimzadeh, Rezvan, Dehghani, Marzieh (2020). *Competency-based entrepreneurship education curriculum*. Tehran: University of Tehran Press. [in persian]
- Malekipour, Ahmad, Hakimzadeh, Rezvan, Dehghani, Marzieh, Zali, Mohammad Reza (2020). Phenomenological exploration in determining the competencies of knowledgeable entrepreneurs in the field of social and behavioral sciences. *Management in Islamic University*, 8 (1), 163-182. [in persian]
- Mitchelmore, S., & Rowley, J. (2010). Entrepreneurial competencies: a literature review and development agenda. *International journal of entrepreneurial Behavior & Research*, 16(2), 92-111.
- Mohamadyarlou, Peyman (2014). *Identifying the entrepreneurial competencies needed by the managers of the Islamic Republic of Iran Airlines*. Master's thesis. Entrepreneurship field of education and promotion. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. [in persian]
- Molavi Ardakani, Mohsen (2018). *The effect of social entrepreneurship course on social entrepreneurship competencies of graduate students of the Faculty of Entrepreneurship*, University of Tehran. Master Thesis. Entrepreneurship majoring in the public sector. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. Iran. [in persian]
- Morselli, D. (2018). How do Italian vocational teachers educate for a sense of initiative and entrepreneurship? Development and initial application of the SIE questionnaire. *Education Training*.
- Nasirinia, Somayeh (2014). *Assessing and determining the cognitive-skill competencies of teachers in cultivating the entrepreneurial spirit of technical and professional students from the perspective of experts*. Master Thesis. Faculty of Psychology and Educational Sciences. Allameh Tabatabai University, Tehran. Iran. [in persian]
- Navid, Mohammad (2015). *The Impact of Entrepreneurial Competencies on Innovation (Case Study: Sports Professional Clubs)*. Master Thesis. Entrepreneurship. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. Iran. [in persian]
- Niknam, Afshin (2018). *The Impact of Entrepreneurship Training Courses on Entrepreneurial Competencies*. Master Thesis. Entrepreneurship field of information technology orientation. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. Iran. [in persian]
- Omer Attali, M., & Yemini, M. (2017). Initiating consensus: Stakeholders define entrepreneurship in education. *Educational review*, 69(2), 140-157.
- Peltonen, K. (2015). How can teachers' entrepreneurial competences be developed? A collaborative learning perspective. *Education+ Training*.
- Polat, H. (2017). Teacher Perceptions on School Administrators' Entrepreneurship Skills. *Journal of Education and Practice*, 8(12), 90-101.
- Pourabedi, Mohamadreza; Zarabi, Vahid; Sajadi Naini, Hanan; Razi, Zahra (۲۰۱۵). Designing a multidimensional competency model for managers and employees. *Human Resource Management Research Quarterly of Imam Hossein University*, ۸(۲), ۲۷-۵۲. [in persian]
- Salehi, Keyvan, Bazargan, Abbas, Sadeghi, Nahid, Shokoohi Yekta, Mohsen (2016). Representation of teachers' perceptions and lived experiences of possible harms resulting from the implementation of a descriptive evaluation program in primary schools. *Journal of Educational Measurement and Evaluation Studies*, 5(9), 59-99. [in persian]

Syedamiri, Nader; Hendijanifard, Morteza (2014). *Starting a business in Iran*. Tehran: Termeh.

Shafizadeh, Ehsan (2013). *Identify the entrepreneurial competencies required by university administrators*. Master Thesis. Entrepreneurship Management major in education and promotion. Faculty of Entrepreneurship. University of Tehran. Tehran. Iran. [in persian]

Sharma, U., Lawrence, S., & Lowe, A. (2014). Accountants as institutional entrepreneurs: changing routines in a telecommunications company. *Qualitative Research in Accounting & Management*.

Takey, S. M., & de Carvalho, M. M. (2015). Competency mapping in project management: An action research study in an engineering company. *International Journal of Project Management*, 33(4), 784-796.

Venter, M. W., Carruthers, T. J., & Botha, M. (2019). The relationship between entrepreneurial competencies and the recurring entrepreneurial intention and action of existing entrepreneurs. *The Southern African Journal of Entrepreneurship and Small Business Management*, 11(1), 1-15.

Walidaini, A. B., & Wirnarno, A. (2017). Vocational High School Students Entrepreneurship: The Success of Family or School Education. *JPBM (Jurnal Pendidikan Bisnis dan Manajemen)*, 3(1), 1-11.

Wang, S. M., Yueh, H. P., & Wen, P. C. (2019). How the new type of entrepreneurship education complements the traditional one in developing entrepreneurial competencies and intention. *Frontiers in psychology*, 10, 2048.

Yarmohamadzadeh, Payman; Mehdiyoun, Ruhollah; Qolipour, Solmaz (2018). Identifying the factors affecting the promotion of entrepreneurial culture in technical and vocational schools. *New Approaches in Educational Management*, 10(2), 35-56.

Zanganeh, Hussein; Kavusi, Alireza; Bahrami, Zahra (2020). Teachers' attitudes towards teaching-learning methods of entrepreneurship education in primary school. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences*, 12 (6). 1-7. [in persian]